

Београд,
29. април 2021.

Поводом позива који му је достављен 27.4.2021, за јавно слушање 29.4.2021. на тему: Промене Устава Републике Србије у области правосуђа, Друштво судија Србије издаје:

С А О П Ш Т Е Њ Е

Друштво судија Србије поздравља чињеницу што је Народна скупштина, као Уставом овлашћени предлагач, коначно преузела руковођење процесом везаним за евентуалну промену Устава Републике Србије.

Истовремено, Друштво судија изражава изненађење и забринутост што на Јавно слушање нису позвана удружења која су досад активно учествовала у тзв. консултативном процесу о промени Устава и доприносила му и писаним предлозима, међу којима су нарочито YUCOM, Београдски центар за људска права и Центар за правосудна истраживања.

Будући да Народна скупштина још није донела одлуку о промени Устава, као и због великог броја учесника и планираног формата у ком ће се одвијати Јавно слушање, најављено Јавно слушање представља само неформални консултативни састанак, прелиминарну „анкету“ о виђењима учесника да ли у овом тренутку уопште треба, или не, мењати Устав.

П О Д С Е Ћ А

На промену Устава обавезала се сама Република Србија, тако што је Народна скупштина усвојила [Националну стратегију реформе правосуђа 2013-2018](#), а Влада донела [Акциони план за поглавље 23](#) априла 2016.

О уставним амандманима, који су садржани и у нацрту сачињеном од стране Министарства правде октобра 2018, негативно се изјаснила како целокупна домаћа правна струка, пре свега професори уставног права и највише правосудне институције, међу којима и Врховни касациони суд, Високи савет судства и Државно веће тужилаца, тако и међународна удружења судија и тужилаца, а нарочито стручна тела Савета Европе која формулишу европске правосудне стандарде: Консултативно веће европских судија и Консултативно веће европских тужилаца. Решења које је предложило Министарство правде лошија су од већ постојећих и умањују достигнути ниво независности судства и самосталности јавног тужилаштва.

Уколико би Народна скупштина поступила према изненађујућој, јер је супротна принципима поделе власти и владавине права, препоруци из Извештаја Европске комисије о Србији за 2020. годину да: *када предлог за промену Устава буде усвојен, скупштински одбор треба да започне свој технички посао писања текста уставних амандмана, узимајући у обзир нацрт текста Министарства правде са усвојеним препорукама Венецијанске комисије*, Друштво судија сматра да Устав ни не треба мењати.

Венецијанска комисија [није дала мишљење о промени Устава у октобру 2018.](#) Венецијанска комисија је само „примила к знању“ констатацију свог Секретаријата, административног тела, што је супротно Статуту и Пословнику о раду Венецијанске комисије, да је: „Поступљено је према препорукама које је Венецијанска комисија формулисала у свом мишљењу ЦДЛ-АД(2018)011“ од јуна 2018.

Венецијанска комисија није уопште анализирила нацрт Уставног закона за промену Устава, нити се изјашњавала о њему, иако је он део Устава (према ставу Уставног суда усвојеном 1995, који није промењен ни 16.12.2010 када је Уставни суд о томе расправљао). На значај уставног закона подсећа нас искуство реизбора свих судија и тужилаца спроведен 2009, управо на основу уставног закона од 2006, огромна материјална штета, морална дискредитација Србије и дугорочне погубне последице које се и сад осећају у правосуђу.

Устав не треба сада мењати и с обзиром на значај друштвених промена које су везане за промену Устава, потребу да се постигне што шира сагласност о променама и на сложеност процедуре, која мора бити пажљиво осмишљена и спроведена, што захтева дужи временски период, те је не треба орочавати, нарочито не на кратак рок до следећих избора. Уосталом, многи недостаци Устава могу бити отклоњени како изменом прописа (закона, Судског пословника), тако и примеренијим понашањем политичара.

Међутим, уколико Одбор, односно Народна скупштина, ипак донесе одлуку да се приступи промени Устава, Друштво судија подсећа на [Предлог процедуралних корака](#) које је доставило 11.6.2019. и 14.4.2021. Народној скупштини и изражава

О Ч Е К И В А Њ Е

- да Одбор за уставна питања и законодавство формира радну групу за израду предлога акта о промени Устава, у циљу деполитизације правосуђа, то јест јачања независности судства и самосталности тужилаштва, објави имена чланова те радне групе, установи процедуру по којој ће се поступати, и у радну групу првенствено укључи угледне професоре уставног права, чије је учешће је од круцијалног значаја
- да се пође од [Правне анализе уставног оквира о правосуђу у Републици Србији](#) од 2014. године, прве и једине радње из Акционог плана за поглавље 23 која је спроведена везано за промену Устава, и да се има у виду чињеница да је читава струка подржала ту анализу
- да о предлогу акта о промени Устава покрене широка јавна расправа, како у Народној скупштини, тако и у правосудним институцијама и широкој јавности, и након тога размотре резултати расправе и евентуално измени текст
- да се потом затражи заједничка експертиза тела Савета Европе ([Венецијанска комисија](#), [Консултативно веће европских судија](#), [Консултативно веће европских тужилаца](#)) која су имали [различита мишљења](#) о појединим важним питањима из нацрта амандмана који је урадило Министарство правде у октобру 2018. године и у складу с њом коригује предлог акта о промени Устава.